

Lunds universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Marie Stern Wärn
BESLUT

2004-04-20
Reg.nr 31-5702-03

Handläggning av överklagade antagningsärenden

Bakgrund

Överklagandenämnden för högskolan har i en skrivelse till Högskoleverket påpekat följande beträffande Lunds universitets handläggning av överklagade ärenden om antagning till högskoleutbildning.

Med undantag av några ärenden från Lunds tekniska högskola (LTH), inkom antagningsärendena som avser höstantagningen 2003 från Lunds universitet till Överklagandenämnden först den 9 oktober 2003. Detta är, vid jämförelse med övriga lärosätens handläggning, sent. En genomgång av ärendena från Lunds universitet har visat att överklagandena i flera fall inkommit till universitetet redan under sommaren. Det ligger i sakens natur att ett överklagande under sådana omständigheter riskerar att förlora sin mening för den enskilde. Det kan inte uteslutas att det inträffade beror på mindre lämpliga handläggningsrutiner vid universitetet.

Utredning

Högskoleverket har från Överklagandenämnden inhämtat de överklagade ärendena avseende antagning till högskoleutbildning höstterminen 2003, som Lunds universitet överlämnat till nämnden. En genomgång av dessa nio ärenden visade att i flertalet av ärendena har överlämnandet till Överklagandenämnden dröjt mer än två månader.

I en remiss till Lunds universitet har Högskoleverket begärt besked i följande frågor.

- Beskriv vilka rutiner universitetet har för hanteringen av överklaganden av antagningsärenden.
- Hur många överklaganden har inkommit till Lunds universitet som är hänförliga till höstantagningen 2003?
- Vilka åtgärder har vidtagits med de överklaganden som inte överlämnats till Överklagandenämnden för högskolan?
- Redogör för varför överlämnandet av överklaganden till Överklagandenämnden för högskolan i flertalet fall dröjt mer än två månader.
- Besked om universitetet avser att vidta några åtgärder vad gäller hanteringen av överklagandeärenden.

BESLUT

2004-04-20

Reg.nr 31-5702-03

Sid 2

Yttrande från Lunds universitet

Lunds universitet har i yttrande anfört följande.

Universitetets rutiner för hanteringen av överklaganden av antagningsärenden

Med några undantag, främst utbildningarna vid Lunds Tekniska Högskola och de konstnärliga utbildningarna, hanteras antagningsärenden, inklusive överklaganden, av universitetets antagningsavdelning, som är en del av den centrala förvaltningens studerandeenhet. Inkommande post diarieförs inte hos universitetets registrator, utan går direkt till antagningsavdelningen. Överklaganden granskas där först för att se om den sökande inkommit med handlingar som styrker behörighet och i så fall om det finns lediga platser på sökt utbildning. Om så är fallet fattas ett antagningsbeslut och det förs in en tjänsteanteckning om detta i antagningsystemet LANT.

I fall den sökande fortfarande inte har styrkt behörighet eller har styrkt behörighet men det saknas lediga platser på sökt utbildning, diarieförs överklagandet i universitetets diarium. Det finns en särskild diariestation på antagningsavdelningen där detta sker. Ärendet överlämnas sedan till antagningsnämndens sekreterare. Denne handläggare bereder ärendet.

Universitetet har valt att låta en särskild antagningsnämnd hantera överklaganden och omprövningar av antagnings- och studievägsfrågor. Antagningsnämnden har en arbetsordning som innebär att nämnden i sin helhet behandlar frågor som rör regelsystemet och andra ärenden av principiell vikt, medan dess presidium hanterar de flesta individärenden, inklusive överklaganden.

Inkomna överklaganden föredras av antagningsnämndens sekreterare för antagningsnämndens presidium vid närmast möjliga sammanträde. Skulle presidiet besluta att ändra det överklagade beslutet till den sökandes fördel så överlämnas ärendet till handläggare vid antagningsavdelningen, som omgående utfärdar ett antagningsbesked. I annat fall beslutar presidiet om ett yttrande till Överklagandenämnden. Antagningsnämndens sekreterare skriver protokoll från mötet, detta justeras och därefter expedieras besluten, ofta av annan handläggare än nämndsekreteraren.

Under juli förekommer vanligen inga möten med antagningsnämndens presidium. Under augusti har presidiet möte minst en gång i veckan. Överklaganden står bara för en mindre del av de ärenden antagningsnämndens presidium hanterar under den här tidsperioden. Sammanlagt hanterade antagningsavdelningen under andra halvan av juli och augusti över 600 ärenden, som berörde resultatet av antagningen till höstterminen 2003. Knappt 200 av dessa behandlades av antagningsnämnden eller dess presidium.

Överklaganden i samband med höstantagningen 2003

Sammanlagt inkom 55 överklaganden till universitetet, oräknat de som inkommit till och hanterats av Lunds Tekniska Högskola. För 24 av dessa överklaganden kunde universitetet tillmötesgå den klagande och göra en antagning eller tilldela en reservplats till sökt utbildning. Övriga har överlämnats till Överklagandenämnden för

BESLUT

2004-04-20

Reg.nr 31-5702-03

Sid 3

högskolan, 6 ärenden hösten 2003 och ytterligare 25 i januari 2004 när efterforskningar gjorts med anledning av skrivelsen från Högskoleverket.

De ärenden som inte överlämnades förrän i januari 2004 härrör alla från ett och samma sammanträde med antagningsnämndens presidium den 20 augusti 2003. Dessa borde ha expedierats senast i samband med att övriga överklagandeärenden skickades till Överklagandenämnden. På diariebladen är ärendena också markerade som avslutade och expedierade.

Det går inte att utreda precis vad som har hänt, men det är uppenbart att presidiet yttranden expedierats till åtminstone någon av de klagande, samtidigt som de inte har nått Överklagandenämnden. Detta vet vi eftersom en av dessa klagande tog kontakt med antagningsavdelningen efter att ärendena expedierats i januari 2004 och undrade varför han fick detta yttrande igen. Ingen av de 25 berörda sökande har kontaktat vare sig universitetet eller, vad vi förstår, Överklagandenämnden och efterfrågat beslut i sitt ärende.

Längre fram i denna skrivelse redogörs för de åtgärder universitetet planerar att vidta för att dessa problem inte ska upprepas.

Dröjsmål med överlämnandet av överklaganden till Överklagandenämnden för högskolan

Som det tidigare har redogjorts för har inga överklagandeärenden behandlats förrän i augusti. Antagningsnämndens första presidiesammanträde i augusti behövde dessutom ägnas i sin helhet åt ärenden som gällde antagning med förtur. Dessa ärenden behövde behandlas innan reservantagningskörningen skulle genomföras.

Antagningsavdelningen hanterade, inräknat efterantagningar, närmare 1000 antagningsärenden från mitten av juli fram till mitten av september. Detta innebär att antal ärenden ökade med 35 procent i jämförelse med året innan och arbetsbelastningen blev extremt hög. På avdelningen prioriterades beslut som behövde verkställas utan dröjsmål och som resulterade i antagningsbesked som skulle vara berörda sökande tillhanda innan utbildningarna startade. Expedieringen av presidiet protokoll och de yttranden, som borde ha skickats omedelbart till Överklagandenämnden, blev däremot stående och detta missförhållande observerades aldrig. Förklaring till detta är närmast bristande handläggningsrutiner. Det pågår även en utredning som skall klargöra i vilken grad missförhållandena kan bero på oaktksamhet när det gäller personalens handläggning av dessa ärenden.

Åtgärder för att förbättra hanteringen av överklagandeärenden.

I samband med arbetet med budgeten för 2004 beslöt universitetet att ge en resursförstärkning till antagningsavdelningen, eftersom arbetsbelastningen ökat kraftigt under 2003, bland annat i samband med nya regler om behörighet genom reell kompetens. Denna förstärkning kombinerat med en översyn av arbetsrutiner och arbetsfördelning vid avdelningen ansågs då tillräckligt för att säkerställa en effektiv och rättssäker handläggning av antagningsärenden.

Efter Högskoleverkets skrivelse kommer universitetet att vidta ytterligare åtgärder:

BESLUT

2004-04-20

Reg.nr 31-5702-03

Sid 4

- Överklagandeärenden kommer att särskiljas och prioriteras före andra former av klagoskrifter.
- Beslut i överklagandeärenden fattas normalt av tjänsteman. Endast ärenden av större principiell karaktär tas upp i antagningsnämnden. Då det av tidsfrist är påkallat fattas sådana beslut av nämndens ordförande.
- Kontrollrutiner kommer att skapas för att säkerställa att ärendena expedieras direkt efter det att beslut har fattats. Det skall i normalfall inte ta mer än två veckor mellan överklagandet i ett ärende och att beslutet i ärendet har fattats och expedierats. En terminsvis statistik över besluten kommer att upprättas.

Högskoleverkets bedömning

Den som söker en grundläggande högskoleutbildning har rätt att till Överklagandenämnden för högskolan överklaga ett beslut om att han eller hon inte uppfyller kraven på behörighet för att bli antagen till den aktuella utbildningen. Även ett beslut att inte göra undantag från behörighetsvillkoren kan överklagas. (12 kap. 2 § 5 högskoleförordningen [1993:100]).

Av bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223) framgår att ett överklagande skall ges in till den myndighet som meddelat det överklagade beslutet. Denna myndighet skall, efter att ha prövat om överklagandet kommit in i rätt tid, överlämna ärendet till den myndighet som skall pröva överklagandet.

När det gäller tidsfristen för myndigheter att överlämna en skrivelse med överklagande till överinstansen, har JO i flera beslut uttalat att myndigheterna skall överlämna en sådan skrivelse och övriga handlingar i ärendet till överinstansen utan dröjsmål, och att handläggningstiden i normalfallet inte bör överstiga en vecka (se bl.a. JO:s ämbetsberättelse 1995/96 s. 314 och JO:s beslut den 16 januari 2004, dnr 3758-2003).

Justitiekanslern (JK) har uttalat sig om dröjsmål med överlämnande av en skrivelse med överklagande och andra handlingar (se beslut 1999-12-20, dnr 1499-98-21). JK uttalade därvid att det inte finns någon skyldighet för en myndighet att yttra sig redan i samband med att den överlämnar ett ärende till överklagandeinstansen. Beslutsmyndigheten får således från fall till fall avgöra om den vill bifoga ett yttrande med det överklagade beslutet och övriga handlingar eller inte. Enligt JK kan det vara praktiskt om myndigheten bifogar ett sådant yttrande särskilt om det kan förutses att den myndighet som kommer att pröva överklagandet torde komma att begära ett yttrande under alla förhållanden. Detta kan dock, enligt JK, inte tas till intäkt för att det skulle vara godtagbart att överlämnandet av ett överklagandeärende skulle få anstå därför att beslutsmyndigheten av resursbrist eller liknande inte i tid kan utforma sitt yttrande. Om yttrandet inte kan upprättas utan dröjsmål menar JK att ärendet måste överlämnas till överklagandeinstansen. En annan ordning skulle ju innebära att det lagts i beslutsmyndighetens hand att

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2004-04-20

Reg.nr 31-5702-03

Sid 5

avgöra när överklagandemyndigheten skall få del av överklagandet, något som JK inte anser vara godtagbart av rättssäkerhetsskäl.

Lunds universitet överlämnade höstterminen 2003 nio ärenden till Överklagandenämnden för högskolan. I flertalet av ärendena har överlämnandet till nämnden dröjt mer än två månader.

Efter att Högskoleverket remitterat ärendet till Lunds universitet upptäckte universitetet att 25 ärenden aldrig hade skickats över till Överklagandenämnden. När det upptäcktes skickades dessa ärenden i januari 2004 över till nämnden.

Lärosätena fattar beslut om antagning, och därmed om behörighet, kort tid innan terminen börjar. Det är därför av särskild vikt för den enskilde sökanden att ett eventuellt överklagande behandlas snabbt. JO har uttalat att handläggningstiden för överlämnande av ett överklagande i normalfallet inte bör överstiga en vecka. Lunds universitet har överstigit denna tid både vad avser de överklaganden som kom in till nämnden under hösten och de som överlämnades först i januari 2004. Även universitetets nu rekommenderade handläggningstid om två veckor är för lång.

När det gäller de ärenden som överlämnades till Överklagandenämnden först i januari 2004 vill Högskoleverket understryka det allvarliga i att dessa ärenden upptäcktes först i samband med Högskoleverkets remiss. Detta har inneburit en avsevärd risk för rättsförlust för dessa sökanden. En klagande måste kunna lita på att ett överklagande snabbt vidarebefordras till överinstansen.

Högskoleverket finner mot bakgrund av det som inträffat och i synnerhet att 25 ärenden först i januari 2004 överlämnades till Överklagandenämnden, anledning att rikta allvarlig kritik mot Lunds universitet. Högskoleverket noterar att det vid universitetet pågår en utredning som skall klargöra i vilken grad missförhållandena kan bero på oaktsamhet när det gäller personalens handläggning av dessa ärenden. Högskoleverket avser att efter höstantagningen 2004 göra en uppföljning av vilka åtgärder universitetet vidtagit och vilka effekter dessa åtgärder fått.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom i närvaro av verksjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Marie Stern Wärn.

Annica Lindblom

Marie Stern Wärn

Kopia till: Överklagandenämnden för högskolan